

Конференција COBISS 2018 – 30 година система

Емина Чано Томић
emina.cano.tomic@nb.rs
Народна библиотека
Србије
Београд, Србија

РАД ПРИМЉЕН: 12. децембар 2018.

РАД ПРИХВАЋЕН: 14. децембар 2018.

Конференција COBISS 2018 одржана је од 27. до 29. децембра у просторијама Института информацијских знаности у Марибору. Прва оваква конференција одржана је 1998. године, а овогодишња је у знаку својеврсног јубилеја – тридесет година од успостављана система узајамне каталогизације на просторима бивше Југославије. Институт информацијских знаности је 1988. године на основу пројекта СНТИЈ (Систем научне и технолошке информације Југославије) започео развој система узајамне каталогизације, из кога су проистекли библиотечно-информациони систем COBISS и мреже COBISS.SR¹ и COBISS.net.² Током ове три деценије многобројни стручњаци из Србије и са осталих простора бивше Југославије били су укључени у развој овог система.

Први дан конференције био је намењен библиотекарицама из Словеније, док су други и трећи посвећени гостима из Албаније, Босне и Херцеговине, Бугарске, Црне Горе, Косова, Македоније, Словеније и Србије – држава чланица мреже COBISS.net У поздравном обраћању Алеш Бошњак, директор ИЗУМ-а, најавио је значајне промене у систему, откривши да се планира прелазак на COBISS4. У питању је стратешка одлука да се у току наредних неколико година цео постојећи систем пребаци на платформу са отвореним приступом. Централна тема Конференције била је школска библиотека у глобалној библиографској информационој мрежи. Ова тема је пригодно обележила завршетак пројекта укључења свих школских библиотека у Словенији у COBISS. Учесници из Словеније истакли су предности које то овим библиотекама доноси, а гост из иностранства Дороти Вилијамс, професорка на Универзитету Роберт Гордон у Шкотској, на основу

¹ COBISS.SR

² COBISS.net

својих дугогодишњих истраживања осврнула се на значај школских библиотека у процесу учења.

У излагању Давора Шоптарића (ИЗУМ) имали смо прилике да се упознамо са искуствима библиотечке заједнице Словеније у примени ГДПР уредбе о заштити података о личности. У Србији је та уредба донета још 2016. године, а после предвиђеног периода прилагођавања ступила је на снагу у мају 2018. године. За сада су у Србији ретке институције и организације које су успеле да прилагоде свој начин пословања захтевима ГДПР-а. Уредба прописује начин пописа, категоризације и кодирања информација о корисницима које су дефинисане као њихови лични подаци, па је било занимљиво чути искуства из Словеније, где се уредба већ дуже време примењује. Ове године су у Србији почеле припреме за финалну имплементацију система нормативне контроле личних имена у систему COBISS.SR. Испред ИЗУМ-а тај пројекат је координирала Гордана Мaziћ, а испред нашег националног COBISS Центра за узајамну каталогизацију Републике Србије координатор је био начелник центра Милорад Вучковић. У свом излагању Гордана Мaziћ је приказала како је изгледао читав процес: од одређивања опсега иницијалне базе, дефинисања каталогских правила и рефералних извора, дефинисања језика и писма нормативног записа, као и критеријума за иницијално повезивање у првој фази формирања иницијалне базе, до тестирања програмске опреме, исписа и иницијалног повезивања и едукације каталогизатора за рад у систему са нормативном контролом у финалној фази имплементације. На пословима формирања и редакције иницијалне базе за нормативну контролу имена радили су стручњаци библиотека оснивача ВБС од 2013, а током ове године они су лиценцирани за предаваче и успешно су извели обуку свих каталогизатора у нашем систему за рад у систему са нормативном контролом личних имена.

На конференцији је представљен и COBISS+, најновија апликација за претраживање информација библиотечких каталога преко интернета, а која ће почетком године заменити апликацију COBISS/OPAC која је уз неколико унапређивања коришћена још од 1997. године. Апликација је једноставна за употребу, навигација је логична и интуитивна, што интерфејс чини удобним за коришћење. Прилагођена је мобилним уређајима и уређајима са екранима на додир, а сада постоји и могућност подешавања интерфејса (Мој профил), могућност пријављивања са више идентитета, фасетно ограничавање погодака, и много других новина.

Последњи дан конференције, посвећен чланицама COBISS.net мреже, започео је представљањем извештаја о раду националних COBISS центара у протекле две године, да би потом уследила презентације новог решења за упис чланова библиотеке преко интернета и прегледа системских решења која се користе за заштиту мреже и података у ИЗУМ-у. Представљена је нова генерација заштитних зидова, решења за откривање системске рањивости (ВМ) и Веб апликације (ВАС), као и решење за откривање непознатих (zero day) напада.

Матјаж Залокар (ИЗУМ) представио је затим пројекат израде COBISS-ове опште листе предметних одредница – СЦГ, којим је мрежа COBISS.SI ове године имплементирала нормативну базу предметних одредница. Рад на овој нормативној бази трајао је 18 година, а угледали су се на нормативне базе предметних одредница Конгресне библиотеке (SHLC) и Француске националне библиотеке (Rameau). Матјаж Залокар је 2005. године у Народној библиотеци Србије на позив центара ВБС-а представио рад на овом пројекту док је он још био у зачетку, тако да је сада било занимљиво видети како изгледа коначна имплементација.

У току конференције одржан је и редован састанак директора COBISS.net-a, као и више састанака представника COBISS.SR и ИЗУМ-а, на којима је, поред осталог, договорено укључивање COBISS+ апликације у наш систему почетком следеће године, као и имплементација нормативне контроле у марту 2019.

Све презентације доступне су на веб-страници Конференције.³ ИЗУМ је и овог пута суфинансирао трошкове превоза и преноћишта за одређен број учесника из свих земаља чланица система COBISS.net и као свих претходних година био одличан домаћин.

³ Веб-страница Конференције